

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази свагда о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. — Претплата се шаље администрацији „Позоришта“, у матичином стану, у Новоме Саду.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Наставак.)

„Позивам сл. скупштину, да ода достојну пошту памети споменутих неумрлих добротвора устајањем са седишта и ускликом: „Слава им!“ и да се то у записник уведе.

„Осим мањих прилога одређени су српском народном позоришту још и ови завештаји и прилози:

1. Покојни Ђорђе Вуков, трговац из Турског Бечеја, оставио је четвртину куће у Темешвару под бр. 104. (кућа вреди 10.000 фор.) српским нар. школама у Н. Саду и позоришту, за тај случај, ако Данило Стајић без наследника умре.

2. Константин Аврамовић из Земуна јавио је, да од 22. августа 1878. на књижицу бр. 898. улаже у тамошњу „вађевину“ прилоге у корист српском народном позоришту, тако, да су ти прилози до 4. јула 1882. износили 53 фор. 30 н. На исту цел обећао је прилагати докле год буде живио, те је с тога у истој књижици дао уврстити, да та књижица с целим улогом после његове смрти припада позоришту. Живио честити родољуб!

3. Покојна Катарина Ђорђевићка рођ. Јорга, супруга народнога добротвора Симе Ђорђевића, из Н. Сада, оставила је овоме друштву легат од 100 фор.

4. Представништво варошице Сентомаша, нашег дичног Србобрана, приложило је на фонд позоришни 100 фор. Честита општина сентомашка показала је већ толико пута своју особиту дарежљивост према овом народном заводу.

5. Српска црквена општина старо-кавишка исплатила је и ове године легат Севера Ничића од годишњих 75 фор.

6. Честита управа штедионице у Вуковару послала је и за ову годину од свога прихода прилог од 50 фор.

Као што сам лане имао част јавити, да су многе наше изворне позоришне комаде превели браћа Словенци и штампали их у њиховом зборнику „Словенска Талија“, тако исто могу и овом приликом јавити, да је М. Леви у Темешвару издао књигу: „Szerb és román vigjátékok“, у којој су на мађарски преведени ови комади: „Честитам“ и „Пола вина, пола воде“, од Косте Трифковића, „Шаран“, од Змај-Јована Јовановића, и „Фрише фире“, од Косте Ристића. Истом издавачу дозвољено је, да може те комаде приказивати на мађарском и немачком језику. Слична дозвола издана је још неким друштвима за друге комаде позоришне.

„Позоришна дружина обишла је ова места: Жабал, Меленце, В. Кикинду, В. Бечкерек, Панчево, Вршац, Белу Цркву и Чаково, а сад се налази у Земуну. Дружина је од 1. маја 1882. до 1. маја о. г. заслужила чисте хасне 1.094 фр. 92 нов., што је свакако леп знак напредовања њеног. О дружини се подносе скупштини засебни извештаји.

Завршујући свој овогодишњи извештај, с радошћу напомињем, да се и у течају прошле године фонд позоришни знатно умножио и да је стање овога друштва у опште повољно. Дај боже, да тако буде и у напредак, па ће нам се овај народан просветан завод све боље дизати и унапредити!“

Извештај председников саслушан је живом пажњом и пропраћен усклицима одобравања.

По предлогу председниковом скупштина одаје почаст неумрлим добротворима овога друштва: пок. Ђени Брановачком и жени му Иди рођ. Вујићевој и пок. Јулијани Ковачићки рођ. Смиљановој устајањем са седишта и клицањем: „Слава им!“

(Свршиће се.)

БАЛКАНСКА ЦАРИЦА.

(Свршетак.)

Мислимо да ћемо задовољити љубопитство својих читалаца, ако још понеке подробности о овој представи, више спољашње природе, овде додамо.

„Балканска царица“ представљала се до сада свега три пута: први пут 2. јануара, други пут одмах сутра дан, трећи пут у уторник 10. јан., у очи поласка Њенога Височанства кнегиње Милене у Париз. Представе су даване у новој кући г. В. М. Врбице, која се на ту цел за кратко време наредила. Прва и друга представа давана је бесплатно, трећа с улазном ценом у корист позоришног фонда читаонице цетињске. Њихова Височанства крез и кнегиња са Његовом Светлошћу кнезом-наследником и целом светлом породицом кнежевском присуствовали су свима трима представама и благоволели су почаствовати представљаче знацима свога високог допадања. Осталога света било је позориште у три пута дупком пуно; ту је било дипломатско тело, на-

ше више и ниже чиновништво и многобројни народ с Цетиња и са стране, колико је год могло стати у позориште (а стало је до 200 особа), остали су ван позоришта на снегу сретни били, ако су могли разабрати коју реч од онога што је представљано. Представљачи су били у са свим коректном костиму онога доба: зелена долама с токама на прсима и калпаком на глави, главари под сабљама, војници с копљима и штитовима у руку, слуге и момци са сикирама и буздованима. Даница и Марта у дивном и скупоценом народном оделу зетском.

Завршујући извештиј овај не можемо а да не додамо при крају: Боже дај, да ова прва представа првог драматског дела црногорског буде почетак новог једнога доба за Црну Гору, доба, у ком ће се јунаштво њених синова спојити у сложну и дивну хармонију са умљем, на корист Црне Горе, на дику и понос целога Српства!

„Црногорка.“

Д И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

„Рукавица и лезеза“, шаљива игра у три чина, написали Бајар и Соваж, превео Ф. Оберкнежевић, приказана је у суботу 28. јануара о. г. с новом поделом улога први пут већем делу публице, па и — мени.

Француви су написали ову шаљиву игру, али су узели предмет из немачког дворског живота, и то са двора мале неке кнежевине. То је, истина, мала кнежевина, али не уступа већим државама, та и на њеном двору праве се сплетке; то јој баш и даје карактер праве државе, а да се још и више то покаже, млада кнегиња те кнежевине игра главну ролу.

Писци су зацело хтели, да са бине покажу гледаоцима, шта се збива све на немачким дворovima и — на ситним дворovima. Па ништа више нити видимо нити чујемо. Дело нам износи велики живот на малом двору, али га исмева. Исмева га на француској позорници, на нашој пак не: ми гледамо „Рукавицу и лезезу“, гледамо са пажњом и уживамо можда у вештом сплеткарењу; али тенденције не видимо.

„Рукавица и лезеза“ каже Французима, како се нека мала кнежевина и кнегиња њена, која је из манастира доведена на престо, надула, напела, па, велиш, пући ће,

а све због тог, што проси силесија младожења племиња младу и лепу кнегињу; а она се међу тим загледала у — свог секретара, у човека, који је нижег рода.

Удаја кнегињина је средереда читаве глуме. Кнегиња циља на секретара, а он — он циља на њену придворкињу Матилду, која је тако исто из манастира дошла, која се у манастиру свему извежбала, и која нам је у више призора то и доказала, та она је дала својом оштроумношћу из манастира и име „Рукавица и лезеза“ овој шаљивој игри: ако шири она лезезу, све речи тичу се њеног љубавника секретара; ако се он игра рукавицом, све се тиче ње. Но секретар није добро упамтио, шта му је писала његова Матилда, јер се рукавицом није играо, пре ју је удешавао на прстима, и за то нам је чудно, како да се није тај неми говор и пре ухватио, кад је секретар онако јасно посла имао са рукама и рукавицом.

Едгар, секретар неће кнегиње, али има ипак баш на двору ко је хоће: ту је барон Данглир, а дошао је и гроф Хенрик. Барона, оног сметењака, лако је из седла избаци, ма да се и његова нећака стара, да га одржи. Гроф и секретар се сложили, те лагано обојица, али сигурним кораком корачају својој мети, и — долазе до

оног, што желе, чему су ради, и — кнегиња више под морање полази за грофа Хенрика.

Кроз читав овај комад провлачи се вешт заплет и преплет, сваки час дознајемо нешто ново, а то нас тера, да непрестано називо и слушамо, јер иначе лако се даде превидети по гдешто, што не би требало. Дијалога је мало, и што их је, нису досадни, као што је било тога у две представе, које су пре ове представљене на нашој позорници. Први чин је мало дужи, но што би требало, па мори доста гледаоце и слушаоце, осим тога местимце нови призори се јављају, а не можемо да протумачимо откуд то и зашто то. Случајно ваљда!

Ма да читав комад овај нема скоро никакве дубље вредности, ипак се даје увек гледати, јер занима својим заплетом и развојем и вештом сценеријом. — Језик је такође чист српски.

Читава глума збива се у двору, зато мора и представа ићи фино, углађено и елегантно. „Рукавица и лепа“ показале су нам, да приказивачи и приказивачице тога вечера могу и у том погледу осветлати образ и себи и дружини у којој су: у целини је приказ испано добро. Томе смо се и надали, јер су у глуми ангажоване биле боље и најбоље снаге овог друштва.

Г. Ружић, секретар кнегињин, био је и као секретар и као љубавник чеда из намастира, а и као пријатељ Хенриков потпуно на висини своје глумачке вештине; као љубавник био је можда бољи, него што је и заслужила Матилда гђце Л. Хаџићеве, то слабо женско створење. Девојка, која је кадра вешто писмо испустити, која се усуди променити слике те кнегињу преварити, за цело је јача духа, но што нам га показа гђца Хаџићева у привору, кад је оно кнегиња ухватила, да је вара; јесте, није шала, кад кнегиња ухвати придворкињу, да је вара, али није ни љубав шала; да је тако, показала је Матилда својом куражом у два маха. Местимце мало више духа и живости, и ништа више не би желели у Матилде гђце Хаџићеве. — Кнегиња Амалија је горда, поносита, но ипак нежна љубавница, на последак љубоморна и осетљива девојка. Гђа Рајковићка схватила је и понос и жар љубави и љубомору, па донекле и осетљивост, но баш онде, где се требала најосетљивијом и увређеном показати, кад дозна, како су је Матилда и секретар на очиглед варали и преварили, морала је избити из ње већа осетљивост, па се онда прелити у кнежевски понос; међу тим је лепо манифестирала моменат, кад се окреће од секретара, а прима грофа Хенрика — Г. Димитријевић, као гроф Хенрик, тај заљубљен, а уз то поносит кнежевић, био је бољи у поносу но у љубави; љубав и рука кнегињина била му је нека шала, да не кажем безбрига; шта више и као секретарев пријатељ био је бољи од љубавника. Њему као да не иду баш од руке љубавне улоге; оног вечера био је доста замишљен, можда и дешператан, те се више показивао срдит, него што би требало. Као што рекох, поносит је био, и за цело је боље погодио у томе карактер грофа, него г. Димитрић барона Данглира. Г. Динић приказао нам је Данглира више као неку будалу и невешта интригана, а рекао бих, да Данглир, ма да изгледа играчка у рукама свију, опет није будала, него сметењак, као што

га и назва кнегиња. Ко се усудио просити руку кнегињину, морао је имати више препредености, а особито овде, где је просилаца на туцета. Од свију финих улога ова и Шарлотина треба да су најфиније у овом комаду. Можда се нама то чини зато, што нису изнете доста фино и елегантно. Ма да замерам г. Динићу као Данглиру-сметењаку, ипак као поноситог и охолог Данглира морамо похвалити. Нећака његова Шарлота, гђа Л. Динићка држала се доста ујака свој; она се свуд приказивала као јетка интриганткиња и публика је јасно могла видети њен јед и срџбу, али на кога и зашто? Гђа Динићка је од бољих снага, али Шарлоти је требала дати више углађености и елеганције.

Раскошно одело и накит кнегиње и придворкиње Матилде сасвим је хармонирало са главном замисли глуме ове. С. М.

ПОЗОРИШТЕ.

(Народно позориште у Загребу) Као што ће читаоцима нашег листа познато бити, излазио је члан наше позоришне друштине г. М. Димитријевић у два маха пред загребачку публику као гост. О том његовом гостовању пише „Sloboda“ ово: „У, Загребчанима већ добро познатом, комаду: „Мужеви! Мужеви!“ показао се синоћ г. М. Димитријевић, новосадски глумац. Г. Димитријевић, може се рећи, да је задовољно синоћње позоришно опћинство, које беше јако малобројно. Он игра врло наравно и неприсиљено, а то је оно, што гледаоца осваја. И кад г. Димитријевић не би говорио сремским нагласком, који нас западњаке не одушевљује, шта више, који нас са доста неугодно дојимље, он би се био јако свикнуо опћинству. Но томе изговору није крив г. Димитријевић. Он се научио тако говорити, ал' се може и одучити. Глумци, особито ваљани глумци, као г. Димитријевић, могу све научити, па и нагласак. Што се нас тиче, ми би били зато, да га управа придржи за нашу позорницу, јер, судећи по синоћњој игри, г. Димитријевић могао би добро замењивати вредног покојника Бана.“

„Познати „Књижничар“ напунио је синоћ кућу, ал' није успео како је обичавао успевати од пре. Том је криво, наравски, позоришно особље. Понајпре врла глумица гђца Драгица Фрајденрајхова није смела доћи на позорницу са онако промуклим гласом. Ми веома радо гледамо госпођицу пред собом; но синоћ смо желели, да чим пре замакне за кулисе, да не мучи и себе и нас. Њена гђца сестра Мицика није никако за наивну представљачицу, тим мање, што је загребачко опћинство научено било на врсту наивку, као што је гђца Ивка Краљева. Г. Димитријевић игра красно, говори лепо хрватски, много лепше, него ли први пут, само глас му није свеж, није чист, чини се кано да је промукао. Тај глас дируо је како ми се чини и једну од мојих суседкиња, јер је приметила својој пријатељици: „Person tesch, Stimme unangenehm.“

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

7. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТПЛАТИ 4.

У НОВОМЕ САДУ У СРЕДУ 1. ФЕБРУАРА 1884.

ПРВИ ПУТ:

АДРИЈАНА ЛЕКУВРЕРОВА.

ДРАМА У 5 ЧИНОВА, НАПИСАЛИ СКРИВ И ЛЕГУВЕ, С ФРАНЦУСКОГ ПРЕВЕО К. Н. Х.

О С О Б Е:

Адријана Лекуврерова, глумица у „француској комедији“	М. Рајковићка.
Морис, гроф Саксонски	Димитријевић.
Војвода Буљонски	Милосављевић.
Војвоткиња, његова жена	Д. Ружићка.
Шазел, свећеник	Суботић.
Атенаида, маркиза Омонтова	Л. Харићева.
Мишоне, редитељ у „француској комедији“	Лукић.
Грофица Вињијева	Љ. Динићка.
Бароница Водмонтова	С. Димитријевићка.
Госпођица Жувенотова	Т. Брашованова.
Госпођица Данжвијева	Л. Петровићева.
Кинол	Барбарић.
Поасон	Динић.

Господа, госпође, глумци и глумице из „француске комедије“. — Збива се у Паризу 1700.

I. Чин код војвоткиње. II. У „француској комедији“. III. У улици „Гранж Вателијерској“. IV. Код војвоткиње. V. Код Адријане.

У суботу 4. фебруара с новом поделом улога први пут: „ВИЉЕМ ТЕЛ“. Драма у 5 чинова, од Фридриха Шилера, превео С. Д. К.

Улазнице се могу добити у писарници позоришној од 9—12 пре подне и од 3—5 после подне, а у вече на каси.

Бољује: П. Добриновић.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.